

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „ 1/2 „ 1 „ 60 „
 „ 1/4 „ — 90 „

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „ 1/2 „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

ADRESA
 „RĂVAȘUL”
 CLUJ — KOLD SVAR
 6, JOKA-BUC. 18.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Cătră Onorații Preoți.

Fraților! Veți fi observat, că foaia aceasta e o foaie creștină. Nu numai prin întâmplarea, că ese între creștini, și pentru creștini, ci pentru-că în ea și prin ea suflă duhul creștinismului pozitiv. Asta o simțesc mai ales dușmanii noștri și ai bisericii creștine. Socialiștii o uresc cu furie, ear nazarenii sau »pocăiții« se tem de ea.

Poporul nostru țeran are lipsă de astfel de foi. Pentru-că acum îi ajunge în primejdie și singura mângâiere: credința creștinească. „Pocăiții” îl abat dela ea prin rătăcire; socialiștii îl ridică împotriva ei prin răsvrătire, care-i duce la nenorociri, ca și cea dela Aleșd.

Foaia aceasta pentru popor s'a întemeiat, căci poporul este mai amenințat. Suntem foarte recunoscători fraților preoți cari au abonat foaia noastră, pentru încurajarea ce ne-au dat la început. Dar nu ne putem îndestuli cu atât. Scopul ce ne-am propus nu se ajunge astfel. Răvașul trebuie se răsbată printre țerani. Acolo îi este locul. Și rugăm deci pe toți frații preoți, cu toată dragostea să binevoiască a stăruî cu tot de adinsul acum la jumătatea anului ca foaia noastră să fie abonată de credincioșii lor țerani.

Doi, trei, patru abonați în fiecare parohie, nu e mult. Atâta cerem și ne rugăm. Să facem cu toții aceasta propagandă pentru biserică și neam. Unul pentru altul și toți pentru biserică și pentru popor. Aceasta să ne fie devisa, după care să ne îndreptăm faptele!

Suntem și noi preoți și credem, că avem titlu de a cere ajutor atâta dela frații noștri.

PRIMEJDIE.

I.

Așa ni-e firea și făptura, slabă și moale. Când ne paște năcazul împungându-ne cu ghimpu-i dureros și-'n o coastă și-'n alta, și când ne strânge în curele nepoftita sărăcie, în loc să ne învertoșăm bărbătește firea, ne dăm bătăuți pe neluptate. În loc de a face față nepăsătoare și hotărîtă nevoii ce ne cearcă, ori în loc de a ne oțeli mintea și sufletul cu proptelele unor hotăriri și îndemnări neșovăitoare spre muncă, rămânem buiguți la minte și uluiți la suflet. Sbiciul pișcător al nevoii și chipul supt și pârlit al sărăciei ne smintesc buna întocmeală a gândului. Ne scrintesc mintea și sufletul din închieturile lor și ne hodorogesc toată mașinăria bunei judecăți.

Sărăcia ne slăbește din glesne. Ne înmoaie vâjnoșia brațelor și ne hăbău-cește, ardă-i para năravul, rostul bun al minții. Năcazul ce ne cearcă se icu-iește ca un cui în suflet și ne strică toată cumpăna cu bună treabă a gospodăriei din vremuri. Ne leagă în obezi grele hărnicia sârguitoare de mai înainte. Nu pui mâna pe nimic cu suflet și cu tragere de inimă, — par'că o ceață așa neîngăduitoare îți îmbröbodește mintea. N'ai spor la muncă și n'ai modrul limpede de altă dată la trebi.

Așa pățim noi, — firi slabe, moi și fără duch întăritor la glavă. În loc ca năcazul și sărăcia să fie foc curățitor pentru noi și pentru mintea noastră, ea ne omoară tot curajul îndrăsneț spre o

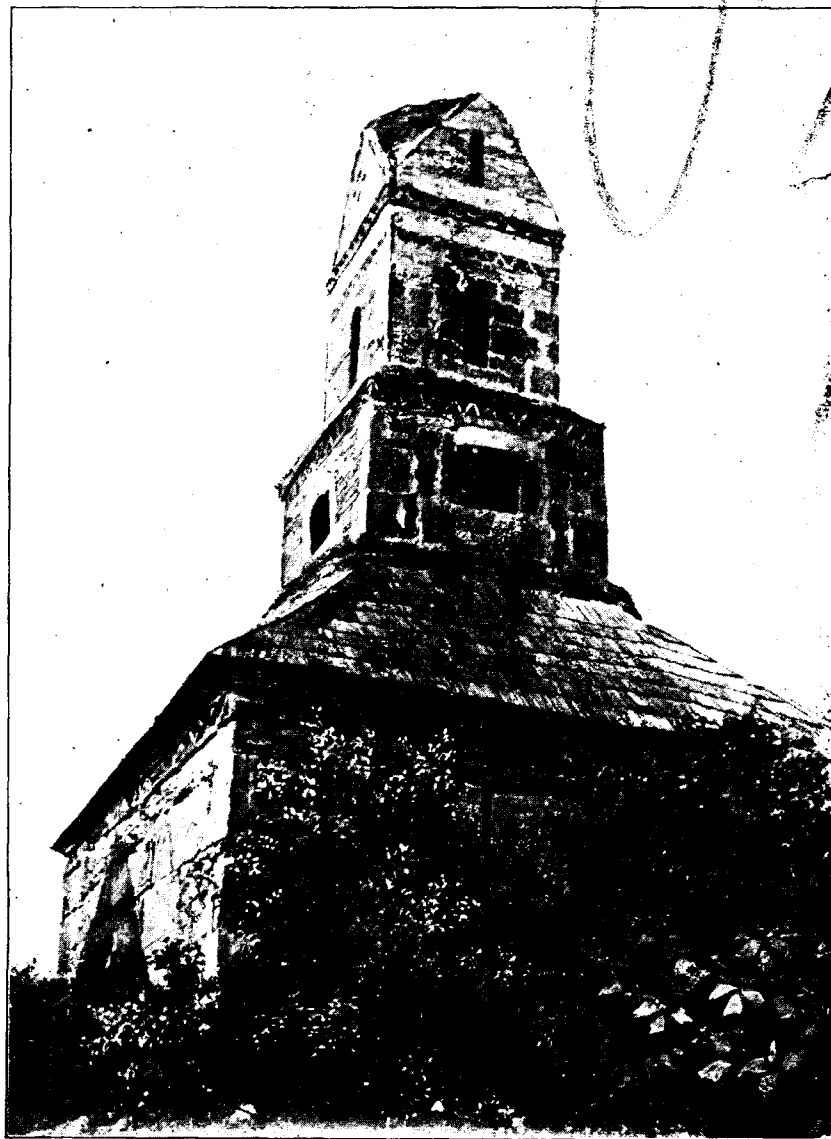
nouă înfiripare de traiu și spre o muncă spornică. Nevoia pe noi numai ne snopește și ne scarmână, dar nu ne cumințește, nici nu ne ogoaie pașul pripit și necumpănit al făptuirii. Ea nu ne dă o cumpănire chibzuită de gând și-o grije știutoare și pătită, care se nu ne lase să ne încumetăm la lucruri nebunești și care se ne cânte cântecul vechiu și cuminte că: nu tot ce sboară e bun și de mâncare.

Sărăcia nu-i lucru mare, căci pe oameni umblă și printre ei își preumblă sdrențele, ori ce mama focului. Dar e lucru de mirat că noi, oameni alt cum în toată firea, când ne strânge sărăcia cu ușa și nevoia în curele, noi, iepuri fricoși, o călcăm în cătrău vedem cu ochii. Nu e de ajuns că rămânem fără gologani la chimir și fără foc în vatră, dar cobitul nevoii la cei mai mulți dintre noi le sburătorește și glăgoria din cap.

Și străinii ne cunosc bine firea și slăbiciunile. Gologanul ce-a mai rămas uitat în fundul pungii îl știu ei descânta. Au ei cântece de deochi pentru mintea și punga noastră. Altcum nu trebuie multă măiestrie. Când vrei să-ți joci mendrele pe spatele Românului și să-i întinzi hora în bătătură, ceteră-i câte-va vorbe sâsăite pe domnie, răsufală-le boierește pe nas, umflă-te binișor în pene și fă-i ochi dulci și pretinoși. Aruncă în el, așa cu limba sunătoare, nădejdea unor zile codalbe fără bir și boieresc, și o să vezi, mări boier, cum o să-ți buiască oile și o să-ți sară în jur, dându-ți și lâna să-li-o tunzi și țitele să le mulgi.

Noi ne lipim de cel dintâi adus de vânt, ce ne făgăduiește în gură largă toate comorile lumii: bani din greu, pământ cu ridicata și alte multe scum-peturi, după cari ne lasă gura apă. Altcum nu e de lipsă să fim tocmai pilugiți de sărăcie, pentru-ca să ne jânduim și să nu dorim, vezi doamne, tot mai mult și mai mult, fără vîrf și fără măsură, — și așa făgăduelile de câștig și de comori de ce se nu și-le pună la suflet fiecare?

Când pasul făpturii nu ți-e ostoit și cărmuit de cumpătul unei vreri neîmpănate cu prea multe doriri și așteptări în bine, atunci n'o să-ți găsești nici când măsură îndestulitoare în vrut și în avut. — De ai o vacă ai dorî să ai două sau patru. De ai zece jugere, ai dorî să ai mai mult cu — sutele poate. D'apoi

BISERICA DIN DENSUȘ.

când ești ghemuit de sărăcie câte n'ai dori, Doamne? Cu atât mai virtos că sila nevoii nu ne sbărcește și vâlcezește numai trupul, ci ne crâmpoțește și drăguța minte. Te-ai băga și-n gaură de șarpe, te-ai întovărăși și cu dracul numai să poți afla comori cu bani. Când ți-e punga goală pușcă mai că și pe Scaraoțchi l-ai înhăța de barbă numai să capeți bani. Prima străduință și vrere a fiecăruia și a noastră mai ales, e să aibă mult, mult, cât de mult. Acest gând și aceasta vrere îndrăgită ne umblă-n călcăie, și vărându-se în cele mai tănuite colțuri a-le firei poftitoare de bine și de mai bine, cu descântecul de deochi a unei vețuri grase și boierești ne împainjinește mintea și ne îngloadă hotărîrea spre muncă și spre înciripare de avut după modrul și puțința noastră de traiu. Așteptăm și visăm cu ochi deschiși zorirea zilelor codalbe, tihnite-'n bani și-'n vețuire. În vreme-ce capul colindă și hoinărește după cai verzi, nevoia, gadiță rea și vicleană, se cotlonește în dragă voie.

Și boala asta a noastră, această șmăltuire ușoară și vederoasă a firilor noastre o cunosc bine străinii, cari își înfiripă căpătuiala de traiu tocmai din roadele acestei boliri proaste și necuminți. Spinarea Românului prost e bună de țopăit. El și-o întinde și de ce se nu-i joci sërba? De ce se nu-i tropăiesti răbduria lui neghioabă, ca să vadă tot stele verzi. I-si cunosc ei cumpărătorii.

Jidănasii, căpăi buni de adormecat, au mirosit coșerul gras ce-o să-le pice între labe ca din cer. Cu perciunii ascunși după urechi sau ciocârțiți, vârâți în haine croite pe ungerie, cu sâsăit domnesc în vârful limbii și, lucru mare, fără usturoiu în buzunar, ca să nu le pricepem firea și făptura ce si-o ascund, se revarsă din cuibarele ce-i țin, ca o potaie de câni flămânzi, împrăștiindu-se printre noi, ca cuculindu-se în juru-ne cu colbăituri viclene din coadă, să ne înhațe bucătura din mână ce biată o mai avem.

Și vin, vin îndrăciții perciunați. Vântul e prielnic și oamenii îi primesc cu brațele deschise și cu chiote. Au, mă rog, marfă bună și ieftină, cum nu-i mai găsești doar numai în țara Praisului.

Asta e o primejdie; mai este însă și alta, despre care în numărul viitor.

Crestături.

— **Socialiștii dela »Adevărul«** mincinos din Budapesta turbează asupra »Răvașului«. De mult tot bălăcăresc socialiștii aceștia jidoviți, ortacii lui Șalușinski asupra foii noastre. În numărul din urmă în doi articoli lungi ne — »răspund«, cum zic ei. Unul din scriitori se iscălește fălos: »Biciul lui Dzeu«, adevărat un fel de Atila-coșer. Al doilea și mai fălos: »Atanasie Voichescu, greco-catolic«. Acest gr.-cat. ne numește »lupi în piele de miel«, și bagseam' ca se dovedească, că și ei cred în Dzeu, și că nu-s cum îi arătam noi, în încheie articolul său zăpăcit astfel:

»Noi atâta știm, că toată lumea s'a înșelat în trei oameni; în Moise, Mohamed și Christos, doi au murit în onoare și al treilea în spânzurătoare«

— Eată credința socialiștilor! Eată-l pe gr.-catolicul Voichescu, care vrea să ferească poporul românesc cu »Adevărul« jidovesc!

— **Bánffy în dietă.** Vestitul Bánffy fostul ministru dușmănos Românilor, a ajuns eară deputat și Luniă trecută a vorbit întâiași dată în dietă. Vorbirea și-a început-o în contra noastră. Lucrul s'a întâmplat astfel.

Vorbește un deputat Szatmári Mór și zice: Naționalitățile tot deauna au fost dușmănoase Maghiarilor.

— Dr. Vlad: De când? — Îți vor arăta D-tale alegătorii români, oare dușmani sunt ei statului maghiar!

— Olay L.: Nu suferim în parlamentul maghiar astfel de întreruperi. Astfel de om n'are loc aici. Marș afară! Rușine!

— Szatmári M. Să-și însemne dl deputat, că alegătorii mei valachi au simțeminte bune maghiare.

— Dr. Vlad: Vom vedea!

După-ce a isprăvit Szatmári laudând planul lui Berzeviczy de a maghiarisa scoalele, se ridică earăși deputatul român.

— Dr. Vlad. Patriotismul e o datorință, cu care nime n'are să se fâlească. Și eu sunt credincios statului, dar nu al celui stat, care, cum cere Bánffy Dezső, ar avea să stîrpească naționalitățile. Ca cetățean al statului unguresc nici odată nu mă voiu lăpăda de naționalitatea mea.

FOIȚA RĂVAȘULUI

O călătorie prin Ardeal.

Sighetul-Marmației, 20 Iunie 1904.

De mult, de mult, când umblam la școala din sat ne spunea învățătorul, că Ardealul e o țară foarte frumoasă și e locuită în mare parte de Români. De atunci ne făceam fel de fel de închipiri despre Ardeal, tot mai mari și mai frumoase. — Mai ales, când auziam vorbind pe unii oameni din sat, că în Ardeal nu sunt Jidani, ca pe la noi, și de sunt pe ici-colea numai câte unul-doi. — Încă pe acele timpuri mă cugetam, cum aș putea odată trece »Virful Șătrevului«, granița între Maramureș și Ardeal, ca să ved, vre-o comună de dincolo. Doriaș atunci să ved mai cu seamă copii de o vîrstă cu mine; — cum să joacă, cum umblă la școală, cum învață și vorbesc. Dorul meu cu atâta creștea mai mare, cu cât vedeam mai des Români ardeleni pe la noi. Portul lor mi-să părea mai românesc, ca al nostru, graiul lor mai curat și mai dulce. — Rugam pe tata, când mergea pe la tirgul Năseudului și al Bistriței să-mă iee și pe mine cu sine, însă nu voia. Zicea, că mi-a fi frig, m'a ploua și pentru aceea nu mă poate lua cu sine. »Lasă numai tată — i-am răspuns, — că voi crește eu mare și atunci singur voiu călători prin Ardeal, pe unde mie mi-a plăcea!«

Când a ajuns Bánffy la cuvânt s'a acățat de acest schimb de vorbe, lui binevenit, și și-a mărturisit *credeul șovinismului*, cu care din ministru căzut cu ocară s'a ridicat earăși la cinste mare în aceasta țeară. A repețit de nou, că numai cu politica lui față de naționalități, adevărat cu un *șovinism puternic*, se poate *statornicul statul maghiar*. —

Va se zică Bánffy a început-o de unde a lăsat-o. Și-a schimbat pērul dar năravul ba.

— **Un apel** călduros a dat Comitetul *Ligei* culturale dela București, ca se deștepte pe cei din România a se interesa de soarta Românilor din celelalte țări. Aruncând o privire largă peste România de pretutindeni apelul zugrăvește cu colorii vii starea noastră a tuturor și zice într'un loc astfel:

»Loviți în sentimentele lor cele mai intime... Români din Ungaria s'au retras în ei înșiși, s'au ferit de ori ce atingere cu opresorii lor, păstrând acea atitudine deamnă a omului, care conștient de sine știe să stea drept în fața persecutorilor lui, *admirabila lor pasivitate*.

»Ei au realizat astfel sub o formă negativă un chip superior de voință patriotică, punând în practică vechea maximă a stoicismului: rabdă și te abține; și de sigur figura nu de mult dispărută dintre noi a bătrânului *Rațiu*, va trece tot așa de luminoasă la eternitate, ca a marilor stoici din vechime.

— **»Români din Macedonia și Unirea cu Roma«.** Sub acest titlu publică »Egyházi Közlöny«, eselența revistă maghiară, un frumos prim articol în favorul fraților nostri din Macedonia, cei atât de mașter tratați de Patriarchul »ecumenic« din Țărigrad. Autorul, dl *Gyárfás Elemér*, un tinăr foarte cetit și de serioasă gândire, nu crede, că Români își vor putea înființa biserica românească sub cărmuirea patriarchului. Cu tot spriginul României, Grecii și Slavii, vor zădărnici emanciparea lor. De aceea zice, că e cu totul firesc, dacă în urma dezvoltării lucrurilor »Aromâni și îndreaptă privirile spre mama străbună a creștinătății, spre *Roma*, vîzînd că nici cu cele mai mari încordări nu pot împiedeca nișuințele politice, cari învălitate în haina religiunii, le amenință, prin clerul superior, *naționalitatea și neamul*«.

— Rar se pot ceti în foi ungurești, idei așa de juste și corecte asupra Românilor, ca și cum scrie dl *Gyárfás*, care la vîrsta sa tină face o excepție așa de minunată, alături cu bătrânul *Mocsáry*. În contra proiectelor lui Berzeviczy a scris dl *Gyárfás* doi articoli foarte buni, ear în nrul dela 6 Iulie al lui »Ellenzék« din Cluj se apăra foarte bine contra atacurilor la cari a fost espus pentru vederile sale obiective și desigur mai patriotice, decât a le mulțimei de ziariști și »pedagogi«, cari supralicitează pe Berzeviczy.

Cu 1 Iulie începe nou abonament

la

„Răvașul“ Pe $\frac{1}{4}$ de an costă 90 fil,
» $\frac{1}{2}$ „ „ „ 1'60 „
» $\frac{3}{4}$ „ „ „ 2'50 „

Cetitori, lățiți „Răvașul“ câștigându-i fiecare
câte un nou abonat.

Restanțierii să binevoiască a-și achita datoria!

Am crescut și mare și planul meu din copilărie numai întru atâta s'a schimbat, că nu doriaș să ved numai copii ardeleni, ci tot ce e românesc în Ardeal. — Capitala Ardealului — Clujul — trăind un an în el, l'am văzut. Puțin e românesc, și cât este e Dorind a vedea mai multe am făcut o mică călătorie dela Cluj spre Gherla, Beclean, Piatra, Mocod, Salva, etc., până la Maramureș.

În Gherla, centrala dieceșei noastre am ajuns chiar spre zi de tirg. Popor mult s'a fost adunat din toate părțile. Portul era foarte felurit, dar limba tirgului, ca și cea din piața Clujului — românească; — pe ici-colea vorbeau ungurește. Să știe »Ellenzék«-ul din Cluj, că limba tirgului și în Gherla e cea românească, s'ar prăpădi de mînie. — Orașul nu-e frumos, dar are comerț mare. Are și 5—6 biserici, — în toate am fost căutând și pe cea românească, însă nici decât n'am putut-o afla. În urmă am fost silit să întreb pe un armean, care mi-a și răspuns ungurește: »A román templomot nehezen fogja megtalálni, a románoknak elég ha van püspökük nem lehet templomuk is«. (Biserica românească cu greu vei afla-o. Români destul, că au episcop, nu trebuie se aibă și biserica.) Și apoi totuși mi-a arătat-o. E o casă simplă, mai mică doară ca alte case din oraș, și de n'ar avea o cruce în virf, nime n'ar mai crede, că aceasta e biserica catedrală a Dieceșei de Gherla. — Doamne — Doamne mă cugetam în mine, de 50 de ani, de când s'a întemeiat vlădicia aceasta încă nu s'a putut ridica

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

Amăți, (lângă Sătmar) 1 Iulie n. 1904.

Timpul în care trăim este bogat în turburări, în toate părțile e neînțelegere, desarmonie și luptă; luptă fatală între popoare, luptă între cetățeni, luptă în conștiințe și în inteligențe. Ce se va naște din aceasta luptă? lumină ori întunec, viitorului i este rezervat a ne spune. —

Eu cred în triumful armoniei, în triumful luminei! Secolul al XX-lea, este secolul nostru cel bolnav, minciuna, pisma și ura este boala lui; acestea slăbesc și corup azi omenimea. —

Nu numai în jurul Sătmarului despre care multe aș putea scrie, ci pretutindeni minciună în fapte, în vorbe și scrieri, dela toate acestea numai unirea, iubirea și frăția nefățărîtă împreună cu adevăr ne va salva. —

Nu comunismul, nu nihilismul, nu socialismul și alte multe fapte din secolul al XX-lea mă înspăimîntă; pericolul este aiurea și mult mai mare. Civilizațiunea noastră a intrat pe o cale greșită, calea egoismului și a materialismului celui mai destrăbălat, la acestea să alătură ura, pizma, acestea corup conștiințele, degradează sufletele șiucid idealurile!.

Ideile frumoase ale tinerimei s'au înlocuit prin manțele adulterului. Societății de azi îi lipsește înălțimea, energia și mai mult sinceritatea; tot este spoială și fățarnicie sub care se ascunde o nișuință ne bună la bogăție și sensualitate. —

Omenimea este bolnavă, de mult se svârcolește pe patul durerii și nu găsește leac boalei sale. Cu toate marile progrese ale științei cauza rēului nu voiesc a o descoperi și a o recunoaște încă. — Unde zace ascuns acest rēu mare? În legi, în luptele dintre frați sau în deosebitele forme de guvernare? Vă voiu spune, că rēul nu este întru atît în cele înșirate. Nu. Rēul este aiurea, este în inima și în conștiința oamenilor.

Omenirea nici chiar azi n'are curajul de a recunoaște perfect binele și rēul, dreptul și nedreptul, ea voiesc a rămâne învălitate în ceață cu ura și pizma în inimă, în suflet.

Dacă privesc în jurul meu, ved cu durere mai departe, că generațiunea de azi este mai slabă nu numai în suflet, ci și în trup, mai puțin curagioasă, mai puțin mândră și mai puțin forte de cât generațiunile vechi.

Tinerimea trecutului era muncitoare, bravă, simplă, castă dar' cu muschi de fer; pe când cea de azi e slabă, ostenită în dimineața vieții, fără iluziuni în suflet spre bine și sinceritate, fără iubire în inimă, dar' parfumată și pudrată ca o chochetă, bolnăvicioasă însă, sau din cauza boalelor moștenite sau din cauza propriilor vițuri.

Causa acestor rele este necredința în Dumnezeu, căci nu's țin legea și poruncile lui Dumnezeu, se abat cu totul de legea lui Isus Christos, Dumineca și în Serbători, în loc de biblie și cărți de rugăciuni cetesc romane spurcate, nu voiesc a cunoaște cuvintele *roagă-te și lucră!*

Până pămîntenii nu se vor uni cu cerul binecuvîntarea lui D-zeu să nu-o aștepte! Până omenimea nu nu va părăsi din inima sa pizma, ura, invidia tot spre ruinare să apropie!

Vijelia urelor și a patimelor ne va stînge din lume, de nu vom părăsi pizma și ura ne vom desbina, și desbinați odată cu greu ne putem uni și din flori cerești vom deveni un pumn de cenuse fără suvenire. —

Veniți să ne desbrăcăm de ură și pizmă, îmbrăcând haina păcii, a conțelegerei, a frăției să fie odată sfârșitul pizmei și a urei. Să fim uniți frați!

Să ne îmbrăcăm cu îmfrățire, cearta e slăbiciunea noastră, frăția să fie de azi încolo forța și pasiunea noastră.

o bisericuță, barem de lemn, dacă nu de piatră. Și din cerșit s'ar fi putut, dacă altcum nu!

Mă întelnisem și cu amici de ai mei: studenți, preparandiști, teologi, cari apoi îmi arătau și povestise tot ce e românesc în Gherla. — Studențimea română aici e reprezentată bine. În gimnasiul de stat numărul Românilor e mai mare, ca al tuturor celorlalte naționalități laolaltă. Dar sunt tratați într'un mod ne mai pomenit. Ori cât de bine studiază, pe »Walach« numai la vite îl trimit domni profesori. Sunt altfel între profesori și 3 Români. Nu la mai bună soartă au ajuns acuma preparandiști. Imi povesteau, că un inspector de scoale regesc — șovinist la culme — la esamenul de clasă din acest an și *catechismul l'a pretins numai în limba maghiară* și cine nu s'a știut esprima aspru și corect în asta limbă, a fost trântit fără milă. La esamenele de calificățiune din anul trecut încă numai în limba statului a pretins toate studiile, — deși în decurs de 3 ani li-s'au propus numai românește. Așa s'a întâmplat, că din 40 de candidați au fost *cu-licificați numai 6*.

Oare dnii profesori dela preparandie nu-și știu drepturile lor, sau pentru-ce se lasă chiar batjocoriți de un inspector, care n'are alt drept la esamene, decât a controla. Ear dreptul de a întreba și încă în limba de propunere e al profesorilor. Profesorii așa se vede abdic de toate drepturile lor, când ved pe dl inspector.

Teologii se pot lauda mai bine, ca gimnastiștii și preparandiștii. Studiază latinește, și

Neînțelegerile, certele nedemne, luptele sterpe se fie exilate dintre noi Români și în locul lor se întronize iubirea și pacea. Aci stă mântuirea noastră! A ne înfrăți, este a ne asigura viitorul.

Nimenea nu este fără păcate, se uităm unii greșelele altora, se nu ne gândim decât la fericirea sufletelor noastre, la prosperarea unui viitor mai bun al nostru, și se ne înfrățim în sfântul sentiment al păcii și iubirei.

Străinii au învidiat înălțarea noastră, dar nimene nu învidiază eternele noastre certesi discordii, dușmanii se bucură de invidia și ura noastră. Experiența se ne învețe!

Să ne desbrăcăm de pizmă și ură! Și pentru-ce oare am urî și pizmui fericirea fraților nostri?

Au nu suntem noi toți Români? Au nu ne bucurăm și nu suferim deopotrivă în aceasta „fericită” patrie loviturile altora? Au lipsă este se ne lovim și noi pe noi?

Să gândim, să muncim, să învățăm. Să dăm instrucțiune copiilor poporului Român, să reformăm moravurile, sentimentele, credințele noastre, să reformăm literatura noastră copilărească, vieța și gândirea noastră, să cerem și practicăm morala, s'o pretindem dela alții, dela familii, dela stat, dela guvern.

Să ne unim, să învățăm și să muncim! Sus inimile și brațele, o Români!

Petru V. Șireagu,
prof. român.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Biserica din Densuș.

(Vezi chipul pe pag. 1.)

Cea mai veche biserică românească este de bună-samă cea din Densuș, în țara Hațegului. Ea e mai veche ca — *neamul românesc*. Neamul nostru s'a plăsnuit din amestecul alor două popoare viteze: *Dacii și Romanii*, în veacul al 2-lea după Christos. Amestecul acesta a urmat după înfrângerea Dacilor prin oștirea marelui Traian, împăratul Romei. În lupta lui Traian cu Decebal, eroul mândru al Dacilor, a avut jalnic sfârșit un general iubit al lui Traian împăratul, cu numele *Longin*, care căzând rob în mâna Dacilor, a fost ucis în *Sarmisegetusa*, cetatea Dacilor, apoi trupul lui a fost spânzurat pe zidurile cetății, ca să-l vadă Romanii. După zdrobirea Dacilor Romanii au zidit în cinstea lui Longin o criptă (mausoleu) în care iau așezat trupul spre odihnă și pomenire. Mausoleul acela este biserica de astăzi din Densuș, lângă Grădiște, adevărată vechea capitală a Dacilor. Azi slugește de biserică creștinească aceasta zidire, care a fost mormântul unui erou și leagănul unui neam nou. Se vede în ea tabla de pomenire scrisă în cinstea lui Longin. Și se ved încă chipurile păgâne alături de icoanele sfinte ale creștinătății. Biserica aceasta e icoană credincioasă a neamului nostru din vremurile copilăriei lui. Că neamul nostru s'a pomenit deodată român și creștin. Prefacerea Dacilor și Romanilor — în *Români*, s'a săvârșit la umbra crucei, care deodată cu oștirea lui Traian s'a arătat pe aceste plaiuri.

Biserica din Densuș e vrednică să o vadă fie-care Român. De aceea îi dăm chipul. Cine merge pe acolo umblă cu adevărat pe urmele strămoșilor.

altă limbă nu pretinde nime dela ei, dar pentru aceea trebuie să poșeadă și ei limba statului, dacă voesc, ca mâne-poimâne ca preoți să capete ajutorul statului?!

Partide între ei nu mai există, ca în trecut, nu mai fac deosebire între năseudean, marmășian și sălăgian, ci acum toți sunt Români verzi ca stejarul, una în cugete, una în simțiri. Au societate de lectură, le umblă gazete românești, au bibliotecă bogată și bine arangiată.

În Beclean am sosit spre zi de Duminecă, când omul poate vedea și auzi mai multe. Toată ziua am petrecut-o aici, preumblându-mă în sus și în jos prin comună, vorbind și cu un țeran și cu altul. — Lărgime mare e în jurul Becleanului, șes întins și larg, nu ca la noi în Maramureș; — dealuri numai departe se ved. Și acelea sunt mai așezate, ca ale noastre și sădite cu via. Pământul e bun și foarte roditor, holde de grâu frumoase în table așa de mari, încât par'că nu mai au margini. O bucurie ne mai spusă îl cuprinde pe om la vederea acestora, — însă cu atât mai mare tristețea, când aude, că asta tablă de grâu e a grofului, cealaltă a grofului, a treia încă e a grofului.

— Dar a voastră, care e? — întrebai pe un țeran.

»Ale noastre — durere nepoate — nu ți-le putem arăta. A noastră e numai zoala și munca pusă tot pe aceste table mari, ce le vezi... Lu-

Pentru noua biserică din Cluj.

Au contribuit în timpul din urmă:

Nr. 153. *Ioan Crișan*, vice-notar (Zlatna) 5 cor.
Nr. 154. *Grigorie Opris*, (Cluj) 10 cor.
Nr. 155. *Credincioșii din Arghiș* 1 cor.
Nr. 156. *Ioan Racolța*, servitor, (Cluj) 4 cor.
Laolaltă 20 cor.

— Dumnezeu le răsplătească tuturor!

— În Oradea-mare s'a ținut la 4 Iulie consistor plenar, votându-se stipendiu și primind teologi și elevi în internate. După consistor prânz festiv la episcopie.

— Rvds. *Gavril Lazar de Purcăreți*, protopop în Sanislău, a fost numit archidiacon onorar. — La mulți ani!

— **Directorul fundațiunii Șuluțane** în care sunt frunțași mireni ai bisericii noastre și care are să administreze fundațiunea marelui metropolit Șuluț — se va întruni la 14 Iulie n. în ședință la Blaj.

— **Scoalele din Blaj**, cari se pregătesc să serbeze iubilul de 150 ani ai existenței lor, au fost foarte bine cercetate în anul școlastic încheiat. Teologi au fost 78. Preparanți au fost 52. Studenți în gimn. au fost 503, în scoala normală 42, în cea de fete 83; în scoala de meseriași 27, la asil 27. Laolaltă 965.

— **Nou avocat român.** *Dr. Ioan Vajda Voevod* a făcut cenzura de avocat. După cum se aude noul avocat își va deschide cancelarie în Dej.

— **La noua aripă** dela internatul »Vancean« de băieți din Blaj s'a început edificarea. Pe Septembrie va fi gata și studenții vor avea nu numai comodități mai mari, ci și o capelă.

— **Din visitațiunea canonică** a episcopului Dr. Hossu, pe valea Jiului, în curând vom da niște scene frumoase, după fotografii.

— **La examenul de maturitate din Beiuș**, au fost 63 tineri. Au eșit toți, afară de 4. Nouă inși au să repețească din câte 1 studiu. Comisar a fost dl Putnok, dir. gimn. din Lugoj.

— **Esamenul de maturitate** din Blaj s'a sfârșit în 30 Iunie. Din 60 studenți au eșit *eminenti* 3: Iuliu Hățegan, fiul protopopului din Cojocna, Ioan Coltor, din Blaj și Iuliu Hossu din Milaș; *buni* 12 inși, suficienți 29. Ceilalți au să repețească examenul din un studiu după 3 luni 10, peste un an 6.

— **Sfințirea bisericii din Negrilești** (diec. Gherlei) se va face în 17 Iulie n. În aceeași zi seara va fi petrecere. În pauză se va juca »Călușerul« și »Bătuta«.

— **Esamene în părțile Sătmărene.** În *Vișmort* examenul s'a ținut în 15 Maiu a. c. sub presiul M. O. Alexandru Nuț, paroch-protopop în Lipou și a parochului M. O. Pamfilu Ossian, fiind de față frunțașilor comunei. Școlari prezenți 65 din 82 obligați. —

Școlarii au dat din toate răspunsuri bune. S'a putut convinge ori cine, că învățătorul Ioan Bretan și-a împlinit frumos datorința.

În *Lipou* examenul s'a ținut în 30 Maiu sub presiul M. O. Antoniu Gitta, protopop tractual, fiind de față parochul Alexandru Nuț, mai mulți inteligenți din loc dame și domni și o mulțime de poporen. —

Esamenul a decurs conform programului compus de învățătorul: Petru Nagy, din toate obi-

crăm în tretină și pătrare, — din aceea trăim de pe o zi pe alta, — pământ propriu abia au câțiva oameni în comună.»

Dar pe lângă toate, că Românii din Beclean sunt foarte săraci, totuși au biserică și școală frumoasă românească. Pe frontul școlii se poate citi următoarea inscripție: »Școala română gr.-cat.« și »Doi fac școala, ear ea ne face pe toți«. Să jeluiam însă țărani români, că nu li-e permis a *învăța în școală mai mult românește decât numai ungurește*. Esamenul din acest an *exclusiv în aceasta limbă s'a ținut*.

Locuitorii Becleanului sunt mestecați, — mai mulți Unguri, ca Români. De pe port nu se poate cunoaște, care e Ungur și care Român? Portul e unul, adevărat cel românesc. Ungurii toți vorbesc limba română și mai bucuros vorbesc românește, decât ungurește, ceea ce am observat-o și la jocul tinerimei, unde auzeam vorbind ungurește și românește. Am întrebat pe un tiner, ce sunteți Unguri sau Români? Mi-a răspuns, că toți sunt Unguri. Dar pentru-ce vorbiți românește? »Pentru-că ne place a chioti românește și apoi când chiotim românește, trebuie să vorbim și românește«. Așa și făceau. Jocul lor nu e nici unguresc, dar nici românesc. Când chiamă fata la joc, o prinde de mână și apoi o învârte mai întâiu pe sub mână, chiotind una românească. — Imi venia în minte, dacă ar vede-o asta Berzeviczy....

Călătorul.

ectele de învățământ. S'au declamat poezii și cântat cântece naționale; s'au predat mai multe dialoguri și trialoguri cu succes deplin, la auzul cărora vedeai lacrimi de bucurie în ochii părinților. Publicul sub impresiunea celor auzite și văzute a adunat bani, cu cari s'au premiat mai mulți școlari. Resultatul examenului deci a fost peste așteptare bun.

Aici doi frunțași rătăciți, cari — de dragul șovinistilor și a jidanilor au sfătuit poporul — în contra sfortărei parochului local — să primească școala de stat, s'au putut convinge despre pașul lor greșit, căci astăzi poporul cu iusuflețire a decretat susținerea școlii confesionale, dacă legile proiectate nu'i vor zădărnici lucrările. —

Săsari la 2 Iuliu 1904.

Alexa Pop, paroch președ. reun. inv.

— **Profesoară de lucru de mână.** Dșoara *Maria Căluțiu*, fca Dlui avocat S. Căluțiu din Săn-Mărtin, terminând școala industrială din Cluj, pe baza examenului special, ce l'a făcut la preparandia de fete de aici, a luat diploma de profesoară de lucru de mână. Dșoara Căluțiu a fost cea mai distinsă elevă a școlii industriale și cu *eminență* a luat și diploma. Lucrurile de mână a D-Sale espuse din 26 Iunie a. c. în localul școlii au atras atențiunea publicului, care cu multă recunoștință s'a exprimat despre fineța și arta lor. — Notăm, că și foile ungurești din Cluj au scris cu laudă despre Dșoara Căluțiu.

— **Din Ciachi-Gărbău.** Comitetul despărțământului Solnoc-Dobăca al »Asociațiunei« invită la adunarea generală ordinară, care se va ținea la 24 Iuliu st. n. 1904 în Ciachi-Gărbău (pavilionul de vară) la 11 oare a. m. — La 2 oare p. m. banchet în pavilionul de vară pe lângă prețul de 4 cor. de persoană. Cei ce doresc a lua parte la banchet, sunt rugați a se însinua până în 18 Iuliu st. n. la M. On. D. Iovian Andreiu, protopop în Ciachi-Gărbău. Seara petrecere de vară. Prețul intrării: de persoană 2 cor., de familie până la 3 membri 4 cor., dela 3 membri în sus de fiecare persoană câte 1 cor. Inceputul la 7 oare seara. Elena Dr. Alesandru Vaida-Voevod, patroană, Dr. Alesandru Vaida-Voevod, patron. Comitetul aranjator: Iovian Andreiu, președinte, Dr. Ioan Șiam, adv. președinte, Paul Roșca, protop. v.-președinte, Vasiliu Pop, protop. v.-președinte, Victor Varga, preot secretar, Aurel Mezei, notar cassar. Ioan Domșa Andreiu, preot, controlor. — Venitul este pe sama bis. gr.-cat.

— În **Lechința-săsească** va fi petrecere de vară, Duminecă în 17 Iulie n. în folosul bisericii din Herina.

— În **Copand** arangează petrecece tinerimea de acolo și jur, pe 12 Iulie n. în folosul bisericii ce este a se zidi în Copand.

— **Comunei Mărgineni** (com. Făgăraș, satul baronului Ursu) i-s'a dat drept de tîrg pe 22 Iulie n. a fiecărui an.

— **Foc groaznic** a fost Dumineca trecută în comuna românească Topârcea din jurul Sibiului. Sute de case au ars.

— **Ceartă pentru »Klausenburg«.** Rectorul universității din Giessen (Germania) a trimis anuarul universității, între altele și universității din Cluj, adresându-l la »Klausenburg« (numele german al Clujului). Anuarul i-a fost returnat cu observarea: »Vissza! Zurück! În Ungăria nu există Klausenburg, numele oficial și istoric e Kolozsvár. Poștește și adresează-l la Kolozsvár în Magyarorszá. Rectoratul universității din Cluj. (Sigil)«. La aceasta rectorul din Giessen, Reinhard Brauns, a răspuns rectorului din Cluj următoarele: »Kolozsvár eu nu cunosc. Acolo nu trimitem anuar.«

— **Victima beuturii.** Rataik Dezső muncitor din Arad, în 18 l. c. primind plata lucrului său, s'a tras în o crișmă, unde s'a îmbetat. Alții l'au dus acasă și l'au pus în așternut, unde dimineața următoare, l'au aflat mort cu fața în jos. S'a înădușit nefericitul.

— **Poame.** Ni-se scrie: Rода pomilor la noi în acest an este bogată. Anume sunt prune bistrife de lictar și de uscat, prune roșii de rachie de tot soiul, nuci multe și mere. — Această roadă este asemenea și în comunele vecine. Subscrisul roagă pe neguțătorii de poame pentru cumpărarea ori uscarea poamelor ce avem. Cei interesați sunt rugați în epistolă închisă să-mi răspundă. Felmènes u. p. Taucz (Arad megye) Mureșan Mihai, jude comunal.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **»Viitoriul«, foaia clerului ortodox român din Bucovina** — e numele unei reviste ce a apărut la 15 Iunie v. în Cernăuți. Redactor e Adrian Bocca. Editor Ambrosiu Gribovici. E vorbă, că și un ziar nou se apară în curând la Cernăuți.

Posta Redacțiunii.

Săsari. Raportul din Maiu s'a publicat în estras scurt, neavând loc destul. Din aceeași pricină am prescurtat și acum ceva. Sperăm, că nu va fi nici o supărare. Salutări frățești și mulțumite.

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuește oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmăr, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicnuite, anume: *capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.*

Asigurări populare fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Insertiuni

cu prețuri moderate se primesc la Administrația foii »Răvașul«.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse,) de

— săpun fin de toaletă, —

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapest, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (36) 12—24.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie
Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.)

45—

Pentru sezonul de primăvară și vară
recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de primăvară.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

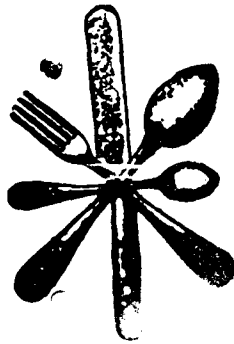
Căpături economice, cupțușite cu stofă.

Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comande din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche.

20 (24—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai 6 fl. 50 cr.

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștiință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de săpun fin de toaletă, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spezează:

14—21 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta, Hernád u. 54

Sz. 1110/1904.
tkvi.

Árverési hirdetésményi kivonat.

A hidalmási kir. járásbiróság közhírré teszi, hogy Dr. Tamás Simon ügyvéd által képviselt ördögkeresztúri hitelszövetkezet végrehajtónak Borbély Vaszilika a Floriki lui Gligor adalini lakós végrehajtást szenvedő elleni 166 Kor. — fill. töke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék és a hidalmási kir. járásbiróság területén lévő Adalin községben és határában fekvő és az adalini 179 tjkvben végrehajtást szenvedett és Abrudán Mária, özv. Borbély luon-né Veszkán Násztászia paduráriului társ tulajdonosok nevével felvett:

A	†	rend	174 a	hrs.	ingatlan	15 kor.
2	»	251 c	252 c	»	»	23
3	»	398 a	»	»	»	53
4	»	480 a	»	»	»	27
5	»	540	»	»	»	231
6	»	717 c	»	»	»	17
7	»	738 a	»	»	»	140
8	»	804 a	805 a	»	»	153
9	»	906 bf	907 bf	»	»	151

kikiáltási árban a végr. törv. 156 §. alapján a társ tulajdonosok jutalékára is a C. 1. a. Borbély Szimina javára bekeblezet 1/3 részbeni élethossziglani hasznélvezeti joga fenntartása mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. augusztus hó 10 napján d. e. 10 órakor Adalin községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság tkvi hatósága.

Hidalmás, 1904. évi május 27-én.

Ürmössy s. k.
jbiró.

La autor in Blaj și la Administrația „Răvașului“ se află următoarele cărți:

1. »Predici populare pe toate Duminecile« de Gavril Pop, canonic (2 tomuri à 1 coroaă tomul) 2 cor. — fil.
2. »Predici populare pe sèrbători« de Gavril Pop, canonic (1 tom à 1 cor. — fil.
3. »Predici populare ocazionale« de G. Pop, (1 tom) à 1 cor. — fil.
4. »Istoria revelațiunii divine a testamentului nou« de Gavril Pop (4 broșuri à 50 fil. broșura) 2 cor. — fil.
5. »Tomis a Kempis« trad. din limba latină de G. Pop (1 fascicol) à cor. — 80 fil.
6. »Dicționar mitologic din mitologia grecă și latină« de Gavril Pop (fascicolul 1, 2 și 3 à 40 fileri fascicolul, iar al 4-lea fascicol à 20 fil. 1 cor. 40 fil.
7. »Datinile Romanilor la înmormântări« de G. Pop, (1 fascicol) cor. — 20 fil.
8. »Cicero despre bătrânețe« (de senectute de Andr. Liviu, edată de Gavril Pop (1 fasc.) 1 cor. — fil.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvar (lângă podul Someșului.) Vînd și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite culori în baie și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 44 (10—)